

SCOTT BERGSTROM

CRUZIMEA

Traducere din limba engleză
MARIA DRĂGUT

UNU

Băieții speră să urmeze momentul decapitării. Așteaptă cu sufletul la gură, nerăbdători precum șacalii, să cadă lama ghilotinei. Însă, dacă s-ar fi sinchisit să citească povestea, ar fi știut că vor rămâne cu buza umflată. Cartea se sfărșește pur și simplu. Precum un film care se încheie brusc înaintea ultimei scene. Sau precum viața, de fapt. Vezi vreodată lama ghilotinei năpustindu-se asupra ta?

Profesorul nostru, domnul Lawrence, citește cuvintele fără grabă, mânăindu-și smocul acela subțire de barbă de sub buza de jos în timp ce se plimbă. Ritmul înfundat al pașilor săi pe podeaua acoperită cu linoleum – călcâi-vârf, călcâi-vârf – îți dă senzația că încearcă să prindă frazele din urmă.

– „Ca și cum furia aceea oarbă mă purificase, ștergând orice urmă de speranță; pentru prima oară, în acea noapte încărcată de stele și semne, mi-am deschis inima în fața indiferenței benigne a lumii.“

Pașii se opresc lângă banca lui Luke Bontemp, iar domnul Lawrence îl lovește ușor în cap cu cotorul cărții. Luke trimite cuiva mesaje și încearcă să își ascundă telefonul sub sacoul uniformei.

– Ori îl închizi, ori ți-l confisc, spune domnul Lawrence. Telefonul dispare în buzunarul băiatului.

– Ce crezi că vrea să ne spună Camus în această frază?

Luke afișează zâmbetul acela care l-a scos până acum din orice încurcătură. Bietul Luke. Un parazit frumos și prost. Am auzit că stră-stră-bunică-sa a făcut o avere colosală vânzând petrol nemților și oțel englezilor în timpul Primului Război Mondial și, de atunci, nimeni din familia lui nu a mai fost nevoie să muncească o singură zi. Nici el nu va avea nevoie de un job, aşadar la ce bun să citească *Străinul*?

– „...indiferența benignă a lumii“, repetă domnul Lawrence. Ce semnifică, în opinia ta?

Luke își umple plămâni cu aer. Parcă îi aud mintea gonind nebunește precum un hamster într-o rotiță, pe sub coafura lui impecabilă.

– Benignă, răspunde Luke. O tumoră ori o chestie din asta poate fi benignă. Poate Camus vrea să ne spună ceva de genul că lumea e o tumoră.

Douăzeci și opt din cei douăzeci și nouă de copii din clasă izbucnesc în râs, inclusiv Luke. Eu sunt singura care nu râde. Am citit *Străinul* când aveam paisprezece ani. Dar am citit-o în original și, când domnul Lawrence ne-a dat o traducere în engleză pentru ora de literatură universală, n-am avut chef să o citesc din nou. E despre un tip Meursault a cărui mamă moare. Pe urmă ucide un arab și e condamnat la moarte prin decapitare în piață publică. Și gata. Camus nu ne oferă decapitarea în sine.

Mă întorc iar spre fereastra în care ploaia continuă să răpăie; ritmul ei îi scufundă pe toți din clasă într-un soi de transă adormitoare. Dincolo de fereastră se zăresc siluetele clădirilor de pe Sixty-Third Street; contururile par mâzgălite

și vagi prin șiroaiele de apă de pe geam și aduc mai degrabă cu niște fantome de clădiri.

Deși discuția se concentrează pe ultima parte a cărții, eu am fost întotdeauna fascinată de primele fraze ale romanului.

Aujourd'hui, maman est morte. Ou peut-être hier, je ne sais pas.

Înseamnă: „Astăzi a murit mama. Sau poate ieri, nu știu.“

Dar eu știu. Știu exact când a murit mama mea. Astăzi se împlinesc zece ani. Aveam doar șapte ani și eram cu ea când s-a întâmplat. Amintirea acelui moment mă vizitează din când în când sub forma unor mici crâmpeie și instantanei individuale. Aproape niciodată nu reușesc să vizualizez întreaga scenă de la început până la sfârșit. Psihiatruл la care mă duceam spunea că este normal și că va fi mai ușor cu timpul. Nu a fost.

– Tu ce părere ai, Gwendolyn? întrebă domnul Lawrence.

Îi aud vocea. Ba chiar înțeleg și întrebarea. Dar mintea mi-e prea departe ca să formulez un răspuns. Mă aflu pe bancheta din spate a vechii Honda, cu ochii abia deschiși și fruntea lipită de geamul rece al portierei. Legănatul zdruncinat al mașinii pe drumul prăfuit de la periferia Algerului mă îmbie la somn. Deodată simt roțile încetindu-și vibrațiile și aud oftatul speriat al mamei. Deschid ochii, privesc prin parbriz și văd flăcări.

– Gwendolyn Bloom! Gwendolyn Bloom este rugată să revină printre noi!

Mă desprind de trecut și mă întorc spre domnul Lawrence, care își ține palmele pâlnie la gură, imitând un megafon.

– Gwendolyn Bloom este rugată să revină printre noi! repetă el. Ce crezi tu că a vrut Camus să spună cu „indiferența benignă a lumii“?

Deși o parte din mintea mea a rămas în trecut, încep să formulez un răspuns amplu și corect sau cel puțin aşa cred eu. Însă domnul Lawrence mă privește cu un mic zâmbet ironic. Abia după ce vorbesc aproape o jumătate de minut aud hohotele de râs ale tuturor.

– Și acum, în engleză, te rog, spune el arcuindu-și o sprânceană și privind prin clasă.

– Scuze, spun încet, jucându-mă nervos cu fusta uniformei și dându-mi după ureche părul vopsit roșu aprins. Ce am spus?

– Vorbeai în franceză, Gwendolyn.

– Scuze. Probabil mă gândeam la altceva.

– Trebuia să te gândești la indiferența benignă a lumii.

– Dumnezeule, ce snoabă încrezută, se aude vocea unei fete din spatele meu.

Vorbește din vârful limbii, dându-și ochii peste cap, pentru un efect mai dramatic.

Mă întorc și văd că e Astrid Foogle. Și ea are tot șapte-sprezece ani, dar arată de cel puțin douăzeci și unu. Tatăl ei deține o companie aeriană.

– Ajunge, Astrid, intervine domnul Lawrence.

Mă întorc spre ea, pătrunzând-o cu privirea. Astrid Foogle – ai cărei cercei valorează mai mult decât orice obiect din apartamentul meu – mă consideră o snoabă încrezută?

Astrid însă continuă:

– Domnișoara Nas-pe-Sus apare din neant la începutul anului cu tot felul de ifose și acum, ce să vezi? Vorbește franțuzește, nu ca noi, americani proști. Dintr-o privire îți dai seama cât de sofisticată e! Regină de ghetou!

– Încetează, Astrid, îi taie vorba domnul Lawrence. Acum!

Cățiva încuviiințează din cap, alții râd. Simt că tremur și obrajii îmi iau foc. Fiecare sinapsă a creierului meu încearcă să declanșeze o reacție, dar mă simt imobilizată. De ce furia trebuie să semene atât de bine cu umilință? Tipul de lângă Astrid, Connor Monroe se lasă pe spătarul scaunului, rânjind răutăcios.

– Stai că se pune pe smiorcăit.

O minciună, dar când a spus-o a devenit adevăr în mintea celorlalți.

lolololol gwenyy bloom și-a ieșit din minti și a plâns la lit univ #snoabăîncrezută #justiție212¹

Pe coridoare se aude soneria care îi ridică pe toți din bănci, precum un mecanism pavlovian. Domnul Lawrence flutură cartea în aer, încercând o încercare nereușită de a restabili ordinea, strigând:

– Mâine reluăm discuția de unde a rămas! Domnișoară Bloom, spune întorcându-se spre mine, tu ești prima. Ai întreaga noapte la dispoziție să meditezi asupra indiferenței benigne a lumii, deci aştept un răspuns intelligent. Si în engleză, *por favor*.

Încuviiințez și îmi adun lucrurile. Pe hol, Astrid Foogle e la vestiar, încunjurată, ca de obicei, de discipolele ei. Ține un monolog într-o franceză improvizată, imitându-mă, cu umerii aplecați în față și degetul arătător presat peste nas.

Privesc în podea cu tot respectul cuvenit și mă furișez pe lângă ele spre propriul meu dulap. Dar nu scap neobservată;

¹ Legea Imigrării în Statele Unite, paragraful 212, care prevede că unei persoane i se poate interzice intrarea în S.U.A. dacă se face vinovată de „turpitudine morală“ (comportament considerat contrar standardelor de justiție, onestitate și moralitate ale unei comunități).

În urma mea se lasă tăcerea, apoi aud tocurile încăltăminte sale – sunt pantofi Prada, sărântoacă mică ce ești! – pășind repede spre mine, cu gașca imediat în spate.

– Hei, Gwenny, o mică întrebare pentru tine: cum spui „sinuciderea nu e niciodată o soluție“ în franceză?

O ignor și merg mai departe, sperând că se va întâmpla ceva – mie sau ei – care să încheie brusc scena asta. Obrajii îmi ard, supărarea se transformă în furie sau ce o fi mai puțnic decât furia. Pot doar să-mi imaginez cum arăt. Îmi încrucișez brațele tremurânde pe piept.

– Pe bune, continuă ea, cineva ca tine trebuie să se gândească din când în când să-și pună capăt zilelor. La o adică, ai toate motivele, corect? Prin urmare, *s'il vous plaît*, cum se traduce, Gwenny? *En français?*

Mă întorc pe călcâie și cuvintele îmi țășnesc din gură:

– *Va te faire foutre.*

Astrid rămâne țintuită locului și pentru o fracțiune de secundă – chiar mai puțin – teama i se citește pe chip. Apoi își amintește că suntem în împărăția ei, înconjurate de vasalele sale și își recapătă stăpânirea de sine. Sprâncenele ei îngrijit pensate se arcuiesc.

– Astrid, tocmai te-a trimis în aia a mamei tale, spune zâmbind Chelsea Bunchman, una din prietenele ei.

Buzele fetei se deschid într-un „O“ perfect prin care aud ieșind un mic oftat de indignare.

– Pocitanie ordinară, spune, făcând un pas înainte.

Văd palma ridicându-se, și totuși nu fac nimic. Strâng din dinți și îmi îndes capul în gât și gâtul între umeri. O palmă grea, dată cu sete de Astrid, încât îmi simt capul zburând într-o parte sub impact. O unghie îmi atinge obrazul și îl zgârie.

În jurul nostru se adună un mic grup. Văd rânjetele tâmpe ale lui Luke Bontemp și Connor Monroe și alte chipuri care ne privesc cu ochii mari, mai degrabă uluite decât încântate de scena la care sunt martori. În jurul meu și al lui Astrid s-a format un semicerc, de parcă am fi intr-o arenă de lupte. Genul acesta de divertisment era cândva destul de popular. Îmi dau seama că Astrid nu m-a lovit cu pumnii sau cu picioarele, nu m-a tras de păr. Ci m-a pălmuit, foarte calm și deliberat. Clasa de sus pălmuiște clasa de jos.

În loc să îi răspund pe măsură – pe cine încerc eu să păcălesc? Gwendolyn Bloom nu ar pălmui niciodată pe cineva înapoi – închid ochii, simțind umilința precum vânturile pe care mi le amintesc din Sahara, fierbinți, aspre și lungi cât o veșnicie. O voce de adult împrăștie publicul și, când deschid ochii, văd un profesor între două vârste al cărui nume nu îl cunosc, cu mâinile în buzunarele pantalonilor de culoarea nisipului. Privirea i se plimbă de la Astrid la mine și înapoi.

- Ce s-a întâmplat? o întreabă pe Astrid.
- Mi-a spus să mă duc în p... nu pot spune unde, la origini, răspunde ea cu voce nevinovată și rănită.

- E adevărat?

Deschid gura să o dau de gol că m-a pălmuit, dar mă răzgândesc.

- E adevărat.

L'Étranger, titlul cărții pe care o studiem la literatură universală, e tradus de obicei *Străinul*. Care mai poate însemna veneticul, cel care vine dintr-o altă țară. Și asta sunt eu – o străină, o venetică, pripăsită. Tehnic vorbind, am cetățenie americană. O dovedește pașaportul meu. Însă nu am fost născută aici. Înainte de începutul clasei a unsprezecea, în

septembrie anul trecut, am locuit în Statele Unite doar un an și jumătate, imediat după moartea mamei. Noi doi – tata și cu mine – am venit la New York pentru postul lui de la Națiunile Unite, care nu e foarte departe de liceul meu, Danton Academy.

Nu ne-am fi putut permite nici într-o mie de ani un loc la Danton, însă tata e diplomat în Departamentul de Stat și, câteodată, unul dintre beneficiile diplomaților este învățământul privat. În unele țări, acea școală privată ar putea fi singura școală decentă pe o rază de o mie de kilometri și te poți trezi în clasă cu fiul sau fiica președintelui, ori a regelui, ori a unui dictator nebun. Mi s-a întâmplat o dată. Fiul nenorocit al unui dictator nenorocit stătea lângă mine la ora de mate. Purta pantofi făcuți special pentru el la Viena, care costau cinci mii de dolari perechea; în același timp, niște copii mureau de foame pe străzile aflate dincolo de zidurile stucate ale școlii.

Nici aici la Danton situația nu e cu mult diferită. Copiii de aici sunt tot progeniturile președinților, ale regilor și dictatorilor – doar că nu ai țărilor, ci ai companiilor. Cei mai mulți dintre colegii meu s-au născut bogați. De obicei, singura persoană săracă pe care o întâlnesc în timpul zilei este copilul unui imigrant, care le livrează cumpărăturile sau hainele de la curățătorie. Tatăl meu are un venit care ar putea fi considerat decent oriunde altundeva în lume, însă pentru puștii din Danton suntem săraci lipiți pământului.

Așteptând pe bancheta din fața biroului directoarei adjuncte, îmi cau de lucru cu fusta de la uniformă – Dumnezeule, urăsc fustele. O trag peste ștrampii negri până îi netezesc pliurile mărunte. Uniformele au probabil menirea să ne facă să arătăm la fel, dar la încălțăminte nu există restricții. În felul acesta, bunăstarea și apartenența la un trib sunt etalate prin ce

porti în picioare: pantofi cu toc înalt Prada și mocasini Gucci pentru cei din familiile dintotdeauna bogate versus balerini Louboutin și teniși Miu Miu pentru noii bogătani. Eu fac parte din insignifiantul trib cu doi membri încălțați cu ghete Doc Marten. Ale mele sunt ponosite și roșii, iar ale celuilalt membru, fiul unui artist retras, care locuiește în centrul vechi al orașului și e tolerat deocamdată de ceilalți pentru că le furnizează regulat Adderall, sunt din piele neagră lucioasă.

Dacă aş apărea mâine cu Prada, situația nu s-ar schimba dramatic. Eu nu arăt ca Astrid Foogle sau ca vreuna dintre celelalte fete. Sunt prea înaltă și prea lată în talie. Am nasul prea borcănat și buzele prea mari. Totul este prea aşa și prea pe dincolo. Tata și doctorul meu spun că nu e nimic în ne-regulă cu mine, că sunt de vină hormonii sau mușchii după toți anii de gimnastică. Oamenii sunt diferenți, nu acceptă standardele altora de frumusețe, bla bla bla. Dar e datoria lor să spună chestii din astea. Așa că eu îmi vopsesc părul acasă cu soluții cumpărate din drogherie, îmi încalț ghetele pono-site și pretind că nu îmi pasă.

În cele din urmă, apare și directoarea adjunctă, toată numai zâmbete binevoitoare și îngrijorare prefăcută. Doamna Wasserman plutește mereu într-un nor de parfum și veselie exagerată, de parcă în orice clipă o pasare mică, albastră, de hârtie ar putea coborî din cer și s-ar așeza pe degetul ei.

- Cum ne simțim astăzi? Întreabă în timp ce intrăm în biroul ei.

- Minunat! spun, prăbușindu-mă într-un fotoliu tapițat cu piele de culoarea săngelui. Pur și simplu extraordinar!

Doamna Wasseman își desface degetele în față, semn că trecem la discuții serioase.